

Em tôi

Tác Giả: Phan Nhát Nam
Thứ Ba, 16 Tháng 6 Năm 2009 22:33

Năm em lên ba, bố tôi bỏ tôi lại ở nhà và đi công tác và hai đứa con thơ lên đường tìm kiếm.

Tôi học em sáu tuổi. Chính tuổi con nhà nghèo không làm, tôi đi không đi thầy học khuôn mặt mặt buồn hiu hiu, nhúng tay nhúng chân dài và nhúng giầy nước mặt âm thầm của mẹ trong đêm. Chính tuổi, tôi đã biết mình là người nam giới trong gia đình, đã biết tìm kiếm bú sữa cho em và vỗ vỗ em mỗi khi em khóc. Chính tuổi, tôi đã biết tìm kiếm áo, thay áo thay quần cho em, cõng em đi chơi và đi cho em ngủ. Mỗi ngày, tôi đi chợ mua gạo, mua gánh hàng rau, ba mẹ con ngồi ăn cơm bên bếp lửa đun nấu, tôi và em hát hát, ăn cơm. Mẹ kể cho chúng tôi nghe chuyện chèo búa như đang nói chuyện với người lớn, tôi nghe nghe, nhìn đôi vai gầy của mẹ, nhìn mái tóc và đôi bàn tay khô của mẹ, mà thấy thấy lòng vô cùng.

Tôi phải bỏ học ở nhà hai năm để trông chừng em. Mẹ có một sọt bán rau của mẹ chèo chèo. Giờ là sọt chợ thì ra chợ là một ô đất nhỏ, sáng mẹ ra đi thì tối, lúc trời còn mờ sáng, buổi trưa mẹ về nhà lo cho chúng tôi ăn, nấu cơm ít phút rồi đi chợ mua sắm cho chuyện chèo chèo. Một tuần bận rộn, mẹ đi đi về về trong nhà cô đơn.

Năm em vừa tròn năm tuổi thì mẹ cho em vào học giáo, tôi cũng theo mẹ đi học, đám bạn cũ của tôi nay đã học hai lớp, ngồi xung quanh tôi bây giờ là những khuôn mặt lạ, kém tôi hai, ba tuổi. Tôi là học trò lớn nhất và học khá nên được làm trưởng lớp. Giờ học năm học lớp nhì, tôi nói với mẹ lên xin thầy Hiếu trưởng học cho tôi được thi học và thi học. Thầy mừng lòng. Tôi cảm thấy học luyện thi và kết quả là tôi đã được học Trường Học năm đó.

Vào lớp để thầy trưởng Trường Quốc Tuấn, tôi tiếp tục học ngày, học đêm, năm Đệ Ngũ tôi thi học và một lần nữa lại học Trường Học. Đến năm học Đệ Tam thì tôi đã biết kết quả đám bạn cũ, tôi hân hoan nhận lấy bằng chung với đám bạn ngày xưa. Đây là giai đoạn mà tôi cảm thấy mua sách học và may thêm quần áo, thầy tiếp tục học và trung học Đệ Nhứt Cấp thì mẹ sao cũng được, nhúng tay nhúng chân đã lên Đệ Nhứt Cấp rồi, đã biết đi đi biết đi mặt khi nhìn những đứa con gái trưởng thành, thầy nhún vai đã biết theo bạn tiếp tục cả phê, phì phà đi học thu học. Tôi nghĩ cho không đi, tôi biết đi học với mẹ kèm theo gia đình kiếm thêm tiền. Học trò của tôi là một cô cậu đi học đi học, nghĩa là cũng chèo bé thua tôi vài tuổi.

Ba mẹ con tôi vào ngày ngày đi về căn nhà nhỏ, căn nhà vẫn không thay đổi một chút nào từ ngày bố bỏ mẹ và mẹ con đi.

Em tôi

Tác Giả: Phan Nhät Nam
Thứ Ba, 16 Tháng 6 Năm 2009 22:33

Hät năm Đä Tam, tôi näp đän thi Tú Tài phän nhät. Tôi đäu bình thä. Mät län näa, mäi ngäi ngäc nhiän, nhäng tôi biät säc häc cäa mình. Tôi biät mä buôn bán täo tän, tôi thäy nhäng năm tháng gän đây mä trä bänh hoäi, mäi sáng mä läc đäc đäy thät säm näu cäm đä dành cho anh em tôi, räi läng lä mang đôi quang gánh lên va, nhäng täi ngäi träm ngäm bên ánh đèn đäu nhìn anh em tôi häc bài và nhäng đêm khuya mä trä mình húng häng ho. Tôi thäng mä và em đän äa näc mät, và càng thäng mä thäng em, tôi càng häc nhä điän, nhä cuäng. Tôi äc gì Bä Giáo đäc cho tôi thi hai bäng Tú Tài cùng mät lúc. Nhìn mái tóc mä đã läm chäm säi bäc, nhìn läng mä mäi ngày mäi nhä cäng xuäng, nhìn hai vai gäy cäa mä mà lòng quän đau, và cä thä, tôi vui đäu vào sách vä ..

Em đã bät đäu tuäi län, đã bät đäu tuäi mäng mä con gái, đã bät đäu bäc vào "tuäi ngäc". Nhäng täi nghiäp, biät nhà mình nghèo, biät mä mình buôn thúng bán bäng, biät anh mình vän chiäu chiäu đi kèm trä kiäm thêm tiän và cäm cäi häc đät giai đän cho chóng thành tài. Biät thä nên em ít khi nào xin mä, xin anh tiän may áo mäi, hai chiäc áo dài träng đä cho em thay đäi. Em län lên thiäu tình cäa bä, nên tôi "quyän huynh thä phä". Nhäu lúc nhìn mä, nhìn em, tôi vän không hiäu täi sao bä läi đành đän đät áo ra đi.

Tôi thi đä Tú Tài toàn phän năm 18 tuäi, và ra Huä häc Đäi häc Văn khoa. Mä ä mät mình väi em ä Đà Näng. Mäi cuäi tuän, tôi theo xe đä vä thăm mä và em, đän sáng thä hai trä läi träng. ä Huä, tôi tiäp täc công viäc kèm trä tä gia. Väi sä tiän nhä noi kiäm đäc, tôi phä mä mät ít nuôi em.

Qua sinh nhät thä 13 cäa em mäy tháng, mät chiäu mä bä buäi chä, vä nhà than nhäc đäu, täng là cäm nhä, mä sai em cäo gió và näu cho mä bát cháo hành. Khuya đó mä lên cän sät, läm nhäm nói mê, sáng hôm sau em nghä häc chä mä vào nhà thäng và nhängäi nhän tin ra cho tôi ä Huä.

Lät đät trä vào Đà Näng bäng chuyän xe đä chät. Träi täi đã lâu, không käp ăn uäng, tä bän xe tôi đi thäng đän bänh viän. Trong căn phòng nhä, đäi ánh đèn vàng mä đäc, mä näm thêm thiäp trên giäng bänh, còn em đang ngäi ngä gà ngä gät cänh giäng. Đäng yên läng nhìn mä xanh xao bät đäng, và khuôn mät thä đäi cäa em, trong giäc ngä hai khoä mät vän còn long lanh giät lä, tôi nghe lòng mình quän thät .

Đánh thäc em đäy, em ngängác đäi mät vài giây. Nhän ra tôi, em nhào täi ôm chäm và oä lên

Em tôi

Tác Giả: Phan Nh&#t Nam
Thứ Ba, 16 Tháng 6 Năm 2009 22:33

---

khóc, em cho hay là t&#t lúc đ&#a m&# vào đây, m&# ch&# t&# nh&# l&# i m&# t vài phút vào kho&# ng gi&# a tr&# a, sau đó m&# hôn mê tr&# l&# i. Tôi an &# i em, r&# i cùng em ra văn phòng b&# nh vi&# n. Cô y tá tr&# c cho hay m&# b&# đ&# t m&# t t&#nh m&# ch&# đ&# u. Tôi bàng hoàng nh&# b&# ai n&# n m&# t nhất búa vào ng&# c. Cô y tá búi ngủi nhìn em, đôi m&# t xót xa ..

T&#i đó, anh em tôi cùng &# l&# i v&# i m&# , em m&# t m&# i, nên ch&# m&# t thoáng là đã ng&# say. Trong gi&# c ng&# m&# t nh&# c, th&# nh tho&# ng em ú &# m&# &# i, m&# &# i r&# i n&# c lên m&# y ti&# ng. Tôi nghe nh&# dao c&# t trong lòng. Su&# t đêm không ng&# , tôi c&# ng&# i nhìn m&# n&# m im lìm và bên chân m&# em ng&# ch&# p ch&# n. Tôi t&# nh&# th&# m v&# i mình đ&# ng khóc, đ&# ng khóc .. nh&# ng sao n&# c m&# t v&# n c&# trào ra, m&# t tay ve vu&# t bàn tay xanh xao c&# a m&# , m&# t tay n&# m l&# y bàn tay nh&# bé c&# a em, tôi đ&# m&# c cho hai giòng n&# c m&# t ch&# y nh&# t nhòa trên má.

M&# th&# h&# i cu&# i cùng lúc năm gi&# sáng, m&# không t&# nh&# l&# i đ&# trăn tr&# i v&# i hai con m&# t l&# i gì. M&# đi trong yên l&# ng. Tôi n&# m bàn tay m&# và th&# y tay m&# l&# nh đ&# n. Tôi đánh th&# c em đ&# y. Hai anh em hôn lên trán m&# gi&# t&# . Em vu&# t m&# t m&# . M&# t m&# nh&# m h&# . Em ôm ch&# t hai tay m&# , &# vào lòng mình mi&# ng kêu lên nho nh&# : m&# &# i, m&# &# i .. Em khóc l&# ng l&# , áp mình vào ng&# c m&# n&# c m&# t em tuôn ràn r&# a làm &# t đ&# m c&# v&# t áo m&# b&# c màu . Nh&# ng ti&# ng kêu ngh&# n ngào c&# a em nh&# nh&# ng viên đ&# n b&# n th&# ng vào tim. Tôi ng&# i b&# t đ&# ng nhìn m&# , nhìn em, lòng đau nh&# mu&# i xát. T&# i nghi&# p m&# tôi, t&# i nghi&# p em tôi. Em m&# i m&# i ba tu&# i ..

Chôn m&# xong, tôi b&# h&# c. Còn lòng đ&# nào mà h&# c n&# a. Nh&# ng em thì ph&# i tr&# l&# i tr&# ng.

Bán đi căn nhà nh&# xiêu v&# o và gom tóm t&# t c&# v&# n li&# ng c&# a m&# đ&# l&# i, tôi đ&# a h&# t s&# ti&# n cho m&# c&# a Minh (m&# t ng&# i b&# n thân tôi). Minh có Hân, cô em gái cùng tu&# i , cùng l&# p v&# i em. Tôi g&# i em đ&# n đó &# và đi h&# c v&# i Hân, cũng may, b&# m&# Minh coi anh em tôi nh&# con. Tôi đ&# n dò em đ&# đ&# u . S&# ti&# n tôi g&# i cho m&# Minh đ&# đ&# tr&# ti&# n ăn &# c&# a em trong hai ba năm. Tôi còn đ&# a thêm cho em m&# t ít đ&# em mua sách v&# , may áo qu&# n, tiêu v&# t. Tôi ôm em và h&# a v&# i lòng, h&# a v&# i vong h&# n m&# là s&# lo l&# ng, s&# b&# o b&# c em cho đ&# n tr&# n đ&# i . Tôi vào tr&# ng Võ B&# Đà L&# t năm 20 tu&# i, l&# ng sinh viên sĩ quan ít &# i, tôi ti&# t ki&# m không dám xài nhi&# u, đ&# dành g&# i v&# cho em m&# i tháng. Tôi đ&# n em vi&# t th&# m&# i tu&# n k&# cho tôi nghe chuy&# n h&# c hành. Tôi b&# t em h&# a là không bao gi&# đ&# u tôi m&# t đ&# u gì dù nh&# bé. Em ngoan ngoan v&# ng l&# i. M&# i năm tôi đ&# c v&# phép m&# t l&# n, hai anh em qu&# n quýt không r&# i. Tôi đ&# a em đi thăm m&# . Chúng tôi l&# ng yên c&# m tay nhau qu&# bên m&# m&# , n&# c m&# t l&# ng tròn.

Em l&# n lên và ngày càng gi&# ng m&# . Cũng khôn m&# t và cái nhìn nh&# n nh&# c, cũng đôi m&# t xa xăm bu&# n hiu h&# t. Bình th&# ng em r&# t ít nói, có l&# không cha, m&# cô m&# quá s&# m và anh l&# i &#

Em tôi

Tác Giả: Phan Nhát Nam

Thứ Ba, 16 Tháng 6 Năm 2009 22:33

---

xa đã làm em rät rä. Cũng may, bên cänh em vän cän cä Hän. Lä män khoá cäa täi, em và Hän cùng lên tham dä, lúc này, em đã thi đä vào träng Sä phäm Qui Nhän, hai năm näa em sä trä thành cô giáo, täi hänh đän giäi thiäu em và Hän väi các bän mänh. Nhìn dáng em thän thùng eäp, täi thäy lòng mänh rät räo thäng em. Täi thäm gäi mä, mä i, hai con cäa mä đã träng thành và đã nän ngäi .

Ra träng, täi chän binh chäng Nhäy Dù, có lä cũng chä vì täi thích màu mũ đä. Em vào häc và än ở trú trong träng Sä Phäm. Täi thäy mänh yên tâm hän. Mäi tháng, täi vän gäi vä cho em mät näa tiän läng länh cäa mänh đä trä tiän phòng, tiän ăn. Täi biät con gái cän nhiäu thä hän con trai, nhä áo quän, son phän .. Em vän viät thä cho täi mäi tuän nhä em đã làm trong mäy năm qua. Em kä chuyän häc hành, chuyän bän bè, em lo sä là täi đi tác chiän nhä có ngày bä con gäp nhau ä chiän träng, làm sao nhän ra nhau, em không nói thêm, nhäng täi cũng hiäu, tên đän vô tình, näu nhä ..

Hai năm em häc Sä Phäm trôi qua thät nhanh. Em bây giä đã là mät cô giáo trä. Em đäc đäi vä đäy täi mät träng tiäu häc gän thä xã Phan Rang. Em thuê nhà chung väi hai cô giáo khác. Mäi ngày ba cô giáo ngäi xe lam đi đän läp, chiäu vä cä ba cùng quän näu näng . Em viät thä cho täi và khoe có quen väi Tuän, mät Sĩ Quan Häi Quân đän trú ä Phan Rang. Em khen Tuän hiän lành, ít nói. Em kä thêm là Tuän chä còn có mäi mät mä già.

Chiän tranh ngày thêm khäc liät, đän vä täi hành quân liên miän, có khi cä năm chúng täi mäi đäc vä häu cä mät län. Täi bä thäng hai län trong cùng mät năm. Täi đäu em, không cho em biät sä em lo läng. Trong nhäng tuän län näm bän nhä viän và ä häu cä đäng thäng, täi bät đäu viät bài đäng trên các báo và täp chí. Täi kä läi nhäng trän đäng đä kinh hoàng giäa đän vä täi và giäc Cäng, täi kä läi nhäng "kä tích" cäa bän täi, cäa Mä, cäa Lô ..

Sau mät län bä thäng nhä ä tay, täi läy mäy ngày phép ra Phan Rang thăm em. Em mäng rä ôm läy anh, nhäng khi thäy cánh tay bät em xót xa bät khóc. Täi an äi em là biät đâu sau chuyän bä thäng này täi sä đäc vä làm viäc häu cä. Ngày hôm sau, nghe tin, Tuän đän thăm . Thoät nhìn, täi đã có cäm tình väi Tuän, đúng nhä em nói, Tuän trông rät hiän lành. Trong suät tuän lä Phan Rang, em vän phäi đi đäy, nhäng may là có Tuän, mäi ngày Tuän täi chä täi đi ăn sáng , träa Tuän và täi lang thang ra chä bä giä ăn đó đäi giä ba cô giáo đi đäy häc vä. Buäi täi, em đi ngä säm, Tuän ngäi läi nói chuyän väi täi cho täi khuya. Bên ly cà phê, täi kä cho Tuän nghe chuyän cäa mänh. Nhäng hình änh yêu đäu, xót xa nhä mät cuän phim cũ quay chäm chäm.. Täi räng räng kä läi ngày mä mät. Tuän läy tay chùi mät, trong đêm täi, täi thäy mät Tuän long lanh ..

Bäy ngày phép cũng trôi nhanh. Täi trä vä Sài Gòn, lòng cäm thäy vui và nhä nhàng vì đã có

Em tôi

Tác Giả: Phan Nhát Nam

Thứ Ba, 16 Tháng 6 Năm 2009 22:33

---

d&#p g&#p Tu&#n. Tôi tin Tu&#n s&# không làm kh&# em. Ba tu&#n sau, tôi nh&#n đ&#c th&# Tu&#n, trong th&# Tu&#n k&# v&# gia đình (m&#c dù tôi đã nghe em k&# trong các lá th&#). Tu&#n mu&#n ti&#n t&#i v&#i em. Tu&#n xin phép đ&#c đ&#a m&# Tu&#n đ&#n g&#p tôi. Tu&#n h&#a là s&# sẵn sóc và th&#ng yêu em. Đ&#c th&# Tu&#n tôi &#a n&#c m&#t vì m&#ng. M&#ng cho em may m&#n không g&#p nh&#ng tr&#c tr&# trên đ&#ng tình ái, m&#ng cho em g&#p đ&#c m&#t ng&#i ch&#ng hi&#n h&#u. Tôi vi&#t th&# cho em và Tu&#n, b&#o hai em lo th&# nào cho ti&#n, ch&# c&# làm sao cho gi&#n đ&#n vì c&# hai đ&#a cùng nghèo . B&#n tháng sau, Tu&#n và em làm đám c&#i, nhà gái ngoài tôi còn có thêm m&#y th&#ng b&#n trong đ&#n v&#, ông hi&#u tr&#ng, th&#y cô giáo và r&#t đông h&#c trò. Nhà trai ngoài m&# Tu&#n, m&#y gia đình anh ch&# h&# còn thêm m&#t s&# b&#n bè H&#i Quân cùng đ&#n v&#. Nhìn em s&#ng s&#nh trong b&# đ&#c&#i, t&#i c&#i đ&#ng bên c&#nh Tu&#n, tôi gi&#i th&#m m&#i, m&#i, v&# đây đ&# đám c&#i c&#a em.

Tôi theo đ&#n v&# l&#i thêm hai năm n&#a &# vùng gi&#i tuy&#n, thì "tai n&#n" x&#y ra. Trong m&#t lúc nóng gi&#n vì th&#y ông x&#p c&#a mình sao ngu và b&#n quá, tôi không gi&# đ&#c l&#i và đã xúc ph&#m đ&#n ông, k&#t qu&# là tôi b&# đ&#a ra h&#i đ&#ng k&# lu&#t và t&#ng ra kh&#i binh ch&#ng Nh&#y Dù.

Sau m&#t th&#i gian ba chìm b&#y n&#i, tôi đ&#i v&# c&#c Tâm lý Chi&#n, th&#i gian này tôi đã khá n&#i ti&#ng , nh&#ng bút ký chi&#n tr&#ng v&# T&#t M&#u Thân, Bình Long, An L&#c .. đã làm vinh danh binh ch&#ng cũ c&#a tôi. Tôi đ&#c gi&#i th&#ng v&#n h&#c v&#i bút ký "Mùa hè đ&# l&#a". Ti&#n th&#ng và ti&#n bán sách tôi gi&#i h&#t cho em. Tu&#n và em dùng ti&#n này mua đ&#c m&#t căn nhà nh&# &# ngo&#i ô Phan Rang, g&#n tr&#ng em đ&#y.

M&#i ngày nào đó còn th&#n thùng n&#p bên vai Tu&#n mà bây gi&# em đã m&#y con. M&#i d&#p r&#nh r&#i tôi l&#i ra Phan Rang &# ch&#i v&#i em, v&#i cháu. Tôi ôm cháu, hôn vào hai má phúng phính, hít vào ph&#i mùi th&#m c&#a tr&# th&# mà th&#y lòng mình đ&#u l&#i, nh&#ng cay đ&#ng, c&#c nh&#c c&#a đ&#i theo ti&#ng c&#i lạnh l&#nh d&#n tan c&#a cháu mà bay xa, bay xa. Tôi nhìn hai v&# ch&#ng em, nhìn b&#y cháu nh&# l&#m ch&#m quây qu&#n bên chân m&# mà lòng v&#a vui m&#ng v&#a h&#nh di&#n. Tôi ao u&#c m&# tôi nhìn th&#y đ&#c c&#nh này.

Bi&#n c&# tháng 4/75 t&#i nh&# m&#t đ&#nh m&#nh oan nghi&#t, c&# Tu&#n và tôi đ&#u ph&#i ra trình di&#n c&#i t&#o. Em &# l&#i m&#t mình v&#i m&#t b&#y con nh&#, đ&#a l&#n nh&#t ch&#a đ&#y sáu tu&#i và đ&#a nh&# nh&#t còn n&#m trong b&#ng m&#. Trong tr&#i, tôi c&# đ&#t ru&#t nghĩ v&# em và b&#y cháu nh&#. M&# c&#a Tu&#n đã quá già, làm sao lo ph&# v&#i em đây. R&#i em còn ph&#i lo l&#ng v&# s&# ph&#n ch&#ng, s&# ph&#n anh. Tôi quay qu&#t nh&#ng&#i trên đ&#ng l&#a, tôi nghĩ đ&#n l&#i h&#a v&#i vong h&#n m&# hôm nào mà lòng đau nh&# x&#, con đã th&#t h&#a v&#i m&#, m&#i, con đang &# đây tù t&#i thì làm sao lo đ&#c cho em ..

Năm 76 tôi b&# đ&#a ra B&#c. Tôi m&#t liên l&#c v&#i em và Tu&#n t&# tháng 5/75. Làm sao em bi&#t tôi &# đâu mà th&# t&# thăm g&#i.. Không bi&#t em có bi&#t Tu&#n &# đâu không, tr&#i từ m&#c lên nh&# n&#m t&# Nam ra B&#c. H&#i còn &# trong Nam, t&# Tr&#ng L&#n, qua Su&#i Máu , đâu đâu tôi cũng c&# dò h&#i tin

Em tôi

Tác Giả: Phan Nh&t Nam
Thứ Ba, 16 Tháng 6 Năm 2009 22:33

Tu&n nh&ng vô hi&u. Tù nhân đồng quá ..

Tr&i c&i t&o S&n La, sau đ&t cho vi&t th& v& gia đình đ&u tiên, ba tháng sau tôi nh&n đ&c th& em. Th& em đ&n tay tôi vào gi&a năm 77. H&n 2 năm 1 tháng tôi m&i nhìn l&i nét ch& c&a em. Run run bóc th&, m&t tôi cay n&ng, nh&t nh&u. Em cho hay là Tu&n đang c&i t&o ở Long Thành, Tu&n có th& v& và cho bi&t v&n bình an, m& Tu&n đ&o này y&u l&m vì c& đã quá già, em v&n đi d&y, hai cháu nh& ở nhà v&i bà n&i, hai cháu l&n theo m& vào tr&ng, em cho hay đ&a con gái út em đ&t tên Tâm, Tr&n th& Minh Tâm, cháu sinh ngày 12 tháng 9 năm 75, g&n 4 tháng sau ngày b& cháu và bác cháu vào tù.

G&n cu&i th&, em báo tin là b& còn s&ng và h&i đ&u năm 76 có tìm đ&n g&p em, làm sao b& tìm ra đ&a ch& thì em không bi&t, nh&ng hôm &y b& đ&n, b& t& gi&i thi&u tên mình. Em ng&ngàng, ngày b& ra đi em m&i tròn ba tu&i, h&n hai m& năm sau g&p l&i làm sao em nh&n đ&c, b& xoa đ&u đám cháu ngo&i đang tr& m&t nhìn ngu&i đàn ông l&, b& h&i v& anh, v& Tu&n, khi em h&i l&i b& là làm sao đ& bi&t anh và Tu&n đang b& giam gi& ở tr&i c&i t&o nào, b& l&c đ&u không nói gì. B& cho hay là b& đang có gia đình ở B&c, ngoài &y b& có thêm hai trai và hai gái. Đ&a trai l&n nh&t thua em b&n tu&i.

B& mang vào cho em hai m& i ký g&o và m&t ch&c cam. B& ở ch&i m&t ngày r&i b& tr& v& Hà n&i. Lúc b& v& em có t&ng b& cái radio-cassette c&a anh cho ngày nào. B& thích l&m, b& h&a s& đ&n thăm anh trong tr&i tù. T& h&i tr& ra B&c đ&n gi& b& ch&a liên l&c l&i v&i em, và em cũng không có đ&a ch& c&a b& ở ngoài &y. Tôi đ&c th& lòng th&y phân vân, tôi cũng nh& em, không hình dung ra n&i b& tôi hình dáng m&t mũi ra sao, hai m& i m&y năm, tôi t&ng b& tôi đã ch&t.

Tháng 12 năm 77, t&i tr&i c&i t&o S&n La, b& đ&n thăm tôi .

Đ&ng trong văn phòng viên sĩ quan tr&ng tr&i m&t ng& i đàn ông trung niên, tóc mu&i tiêu và g&ng m&t x&ng. B& áo qu&n dân s& khá th&ng th&m, và s& l& phép c&a tên đ&i úy tru&ng tr&i ti&t l& v& đ&a v& không nh& c&a ng& i này. Th&y tôi vào, viên tr&ng tr&i quay qua nói nh& m&t câu gì đó r&i b& c ra ngoài. Tôi im l&ng đ&ng nhìn ng& i đàn ông xa l& ..

B& đ&n b&t tay tôi, t& x&ng tên mình, b& g&i tôi b&ng anh, b& k& là đã g&p em ở Phan Rang, b& h&i tôi h&c t&p th& nào, b& không h& nh&c đ&n m&, có l& ông đã bi&t v& cái ch&t c&a m&. B& nói là có đ&c văn tôi.. Tôi ng&i yên nghe b& nói, sau cùng, b& đ&ng d&y, móc trong xách ra m&t gói

Em tôi

Tác Giả: Phan Nhát Nam
Thứ Ba, 16 Tháng 6 Năm 2009 22:33

---

nhá báo đó là đáng và thuác lá, trao cho tôi, khuyên tôi cá gáng hác táp tát đá sám đác khoan háng. Tôi nhìn vào mát bá, lòng tháy đáng đáng. Tôi bát tay bá rái vá lái lán mình. Đó, cuác hái ngá cáa bá con tôi sau hán hai má i năm là thá đáy. Chác cuác tái ngá giáa bá vái em cũng tá nhát nhá thá. Có cái gì đó ngăn cách, có cái gì đó phân chia, có cái gì đó tôi không hiáu và không đián tá đác. Báy gì tôi hiáu vì sao cái tin quan tráng đán thá mà em lái chá đá cáp mát cách ngán ngái i cái thá.

Lán đó là lán đáu và cũng là lán duy nhát tôi gáp bá trong suát 13 năm lang thang trong các trái tù biát giam mián Bác.

Tháng 12/78, chuyán trái lên Yên Bái, tôi nhán thêm đác hai lá thá cáa em, trong bác thá gán nhát, em viát vào tháng 8/78. Em cho hay tình tráng rát khó khăn, phá cáp đi đáy không đá nuôi mát má già và bán con thá, em đã bán lán mán hát nháng đá trang sác và luôn cá nháng đá vát trong nhà. Em ván cháa đi thăm nuôi Tuán đác mát lán nào. Không thá đá bán cháu nhá i nhà cho bà Nái vì cá báy giá đã quá yáu, mái buái ăn, Uyên, cháu lán phái đút cho bà. Ngoài ra, mái tái, tá lúc cháng váng em và Hoàng, hai má con phái ra đáu ngá, ngái bán báp náng đán khuya đá kiám thêm tián đáng gá Em than là đáo này mát ngá, sác khoá yáu lám, em sá nhá có má nhá há nào ..

Tôi thán thá cá buái vì bác thá em, ngày xáa tôi chá lo cho có mái mình em, còn báy giá em phái lo cho bán đáa con thá và mát má già, ká luôn ngái cháng và ông anh đang tù tái là báy, báy cây tháp giá đái đang đáng lên đôi vai gáy guác, nhá bé cáa em. Tôi viát thá vá an ái, khuyên em cá gáng, tôi vá vá em là có thá Tuán sá đác tha vá sám vái em, vái cháu, vì Tuán đi hái quân và lon còn tháp, không có tái vái cách máng nhiáu. Rái tôi viát thêm cho em hai ba lá thá náa mà ván không tháy hái âm. Lòng tôi cán cáo, nóng nhá láa đát, nháng ngày dài tù tái, tôi không nghĩ đán cái đái, cái khá cáa mình mà chá nghĩ đán em và máy cháu, không biát giá này, em và bán cháu thá đái đang có gì ăn ?

Tháng 6/79, mát sáng trên đáng lên ráng đán náa, tôi nghe loáng thoáng câu chuyán giáa các bán tù. Háng nghe tá các bà vá đi thăm nuôi ká lái, ráng á Phan Rang có mát chá có cháng đang đi cái táo, chá chát đi, đá lái bán con thá, đáa bé nhát mái lên ba, còn đáa lán nhát cháa đáy chín tuái. Tái nghiáp, há hàng nái ngoái không có mát ai. Tôi báng đáng tháy lánh toát cá sáng láng, lái gán hái thêm thì ngái bán tù cho hay là nghe nói chá yá làm nghá cô giáo, có cháng sĩ quan hái quân đang đi tù cái táo á đáu đó trong Nam. Nguái cháng, trung úy hái quân trác cũng đáng á Phan Rang. Trán Nguyên Tuán, Hái Quân Trung Úy Trán nguyên Tuán . Tôi tháy đát trái đáo lán, tôi tháy mát trái ná tung trong óc, tôi hát hái, miáng há hác đáng nhá trái tráng giáa núi ráng Yên Bái, bên cánh tôi tiáng nguái nói lao xao. Tôi không nghe gì hát, tai tôi láng báng, mát tôi má đi, tôi đang nhìn tháy xác em nám co quáp trên manh chiáu, bán đáa cháu

Em tôi

Tác Giả: Phan Nh&t Nam

Thứ Ba, 16 Tháng 6 Năm 2009 22:33

---

c&a tôi, cháu Minh Tâm ch&a đ&y ba tu&i đang l&y tay lay lay xác m&, cháu l&n Thu Uyên ch&a đ& chín tu&i đang ôm chân m& khóc lóc & ê, hai đ&a kia, Hoàng và Châu ng& ngác đ&ng nhìn. Tr&i tháng 6 mùa hè Yên Bái mà sao tôi th&y thân mình l&nh bu&t. Tôi tê đ&i, tôi hoá đá, tôi không còn c&m xúc, tôi mu&n hét lên cho tan v& c& vũ tr& này. Trong lung linh màu n&ng vàng bu&i tr&a Yên Bái, tôi th&y bóng em nh&p nhòa, ch&p ch&n. Em c&a tôi, đ&a em côi cút c&a tôi .. Mũi súng AK thúc vào c&nh s&&n, ng&&i v& binh ch&c cũng ng&c nhiên không hi&u sao b&ng d&ng tôi đ&ng nh& tr&i tr&ng gi&a l&. Anh qu&c m&t nhìn tôi dò h&i, tôi không nói gì, im l&n g nh&p vào dòng tù. N&&c m&t ch&y dài trên hai má hóp, tôi b&&c đi nh& k& m&ng du ..